

ISZÁNTÁJ

ELŐFIZETÉSI ÁRAK

Helyben házhoz hordva: Vidékre postán szállítva.
Egész évre . . . 36 korona Egész évre 40 korona
Negyedévre . . . 9 korona Negyedévre 10 korona
Egyes szám ára 16 fillér.

Politikai napilap

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

Nagyvárad, Szilágyi Dezső-utca 5. Telefon: 2-63.
A szerkesztőség kéziratok vizs- Előfizetések és hirdetések a
szadására nem vállalkozik. kiadóhivatalhoz intézendők.

CZERNIN LEMONDÁSA.

Budapest, április 13. (Saját tudósítónktól.) Bécsből jelentik: Czernin gróf lemondása közvetlen küszöbön áll. Mikor Czernin április 12-én Clemenceau vádjára válaszolt, *nem volt tudomása Károly királynak Szixtus páрмаi herceghez intézett leveléről.* Czernin tegnap kihallgatáson volt a királynál s visszajövet Hauser prelátnak, osztrák delegátusnak ezeket mondotta:

— *Meg voltam győződve, hogy Ő Felsége dolgozószobáját már nem mint miniszter hagyom el. Ő Felsége azonban rábeszélte, hogy menjek vissza Bukarestbe s hozzam tető alá a román békeszerződést.*

A Házfelosztás: törvénytelenység volna!

Mit mond az 1815. évi IV. törvénycikk?

A Tiszakormány bukása óta állandóan azt halljuk, hogy ha az országgyűlés nem szavazza meg azt a választójogi javaslatot, melyet Vázsonyi Vilmos az ország boldogítására kitálalt, akkor jön az öreg ágyu: felosztatják az országgyűlést és a kisebbségi kormány vezetése alatt új általános választás lesz. Esterházyról is híresztelték, Wekerléről is írják minden nap, hogy zsebében hordja a házfelosztató királyi rendeletet és tisztán a kisebbségi kormány kényétől függ, mikor küldi haza az egész tisztelt képviselőházat és mikor rendel el új választásokat?

Mikor a Wekerle kormány bemutatkozott, Apponyi Albert ékes szóval bizonyította be, hogy a háboruban most már nem „erkölcsi lehetetlenség” a választás. Mindig az erkölcsi lehetetlenségre helyezték a fősúlyt és csodálatosképpen sem egyik, sem másik oldalról fel sem vetették azt a kérdést, hogy vajon a háboru alatt választásokat elrendelni: nem lehetetlenség-e alkotmányjogi szempontból?

Vizsgáljuk meg egy kissé a kérdést, eltekintve minden politikai szemponttól, sőt ha tetszik, még attól a bizonyos erkölcsi lehetetlenségtől is. Maradjunk tisztán törvényes állásponton.

Annál inkább kell a házfelosztás törvényességének kérdésével foglalkozni, mert Vázsonyi igazságügyminiszter nemrég az egyik kormánypárti lapban felvetette és nyomban meg is oldotta a törvényesség kérdését. Kategorikusan kijelentette, hogy a házfelosztás törvényességéhez a jelenlegi körülmények közt kétség nem férhet. Ezt a kijelentést a következőkkel indokolta:

A törvényesség a kormány részére kétszeresen adva van. A kormány programjában kinyilatkoztatta, hogy ha a választói reformnak a jelenlegi parlamentben nem lenne többsége, a választókhoz fog fordulni. Minden kisebbségi kormánynak alkotmányos feladata, hogy többséget szerezzen. Ez kétféle úton lehetséges: vagy a jelenlegi parlamentben szerzi meg a többséget, vagy pedig választások után. Idővel egy kisebbségi kormány elveszti alkotmányos alapjait, ha nem tesz kísérletet arra, hogy választások után szerezzen többséget.

Másképpen állt a helyzet a munkapárt idejében. A munkapárt többséggel rendelkezett és így reá nézve nem állott fenn annak szüksége, hogy kiírja a választásokat.

Minő erkölcsi alapon áll egy Ház, amely most már túl van a nyolc éves mandátumon és vajjon hány esztendőre szól az önmagunk által megszavazott mandátum?

Állítsuk élére a dolgot. A felosztatást ellenző dogmatikusok szerint a Házat harminc éves háboruban se lett volna szabad felosztatni és akik oda fiatalon kerültek be, meghosszabbított mandátumuk lejártá után mint agastyánok támolyognának ki.

Nézzünk hát a szemébe a kérdésnek, csakugyan annyira nem férhet-e kétség a házfelosztás törvényességéhez?

Az 1915. IV. törvénycikk 2. §-a szóról szóra a következőket rendel:

2. §. Az 1910. évi június hó 21-ik napjára összehívott országgyűlésnek az 1886: I. t. c. értelmében 1915. évi június hó 21-én lejárt tartama — a háboru kényszere miatt — a békekötést követő hatodik hónap végéig meghosszabbítatik.

A törvény világosan rendelkezik: az 1910. évi június 21-re összehívott országgyűlés a törvény erejénél fogva a békekötést követő hatodik hónap

végéig fog tartani. Mig ez a törvény hatályon kívül nem helyeztetik, új választásokat elrendelni, tehát a jelenlegi országgyűlést felosztatni és új választásokat kiírni, nem lehet.

Ezzel szemben talán az 1848. IV. t. c. 5. §-ára fog valaki hivatkozni, mely szerint a királynak joga van az országgyűlést az illető ciklus eltelte előtt is felosztatni és ekkor új képviselőválasztást rendelni.

Ezzel az okoskodással szemben áll az 1915. IV. t. c. 3. §-ának parancsoló rendelkezése, mely a következőket rendel:

3. §. A békekötést követő hatodik hónap végével (tehát előbb nem!) ennek az országgyűlésnek meghosszabbított működési tartama megszűnik és ettől az időponttól számítandó az 1848: IV. t. cikkben az országgyűlés összehívása tekintetében megállapított határidő.

Az 1848. IV. törvénycikk az új országgyűlés összeüléseére három havi időközt állapít meg a réginek felosztatásától. Az 1915. IV. t. c. 3. §-ából tehát az következik, hogy a mostanit követő új országgyűlés csak a békekötést követő hatodik hónap után ülhet össze.

Az 1915. IV. t. c. tehát ad hoc kizárja a király rendkívüli, időelőtti házfelosztási jogát, sőt egyenesen az volt a törvényhozó célja, hogy a békekötést követő hatodik hónap végéig általános választások egyáltalán ne tartassanak. Erre utal a törvény 1. §-a is, mely — Apponyi szövegezésében — bőségesen indokolja, miért nem lehet a háboru tartama alatt egyáltalán új választásokat elrendelni. Az 1. §. nem pusztán az 1886. I. törvénycikkben megállapított 5 év eltelte utánra, hanem általánosságban mondja ki, hogy a háboru alatt új választásokat elrendelni nem lehet, ez a lehetetlenség tehát fennáll minden körülmények közt, vagyis ez az országgyűlés királyi leirattal sem osztható fel a békekötést követő hatodik hónap végéig.

Törvényt egyszerű királyi rendelet

te hatályon kívül helyezni nem lehet. A törvény hatályon kívül helyezésére újabb törvény szükséges.

Ezeket szem előtt tartva, megállapítható, hogy sem az Esterházy kormányának nem lehetett, sem a Wekerle kormányának nem lehet zsebében a házfelosztató királyi leirat, mert az a leirat az 1915. IV. törvénycikkbe ütköznék, tehát érvénytelen volna és az annak alapján esetleg foganatosítandó házfelosztás és elrendelendő új választás is érvénytelen lenne.

A jelenleg együtt ülő képviselőház felosztása csak két módon lehetséges: Az egyik volna a béke megkötése, mely után hat hónapra új választásokat elrendelni lehet. Erre azonban egyelőre közeli kilátás nincs. A másik mód: az 1915. IV. t.-c. hatályon kívül helyezése, illetve megváltoztatása, ami természetesen csak újabb törvényhozási aktsal, új törvény meghozásával vihető keresztül.

Míg ez a törvény: törvény, addig a Ház felosztás háboruban: törvényellenes.

Dr Krüger Aladár.

A keresztény sajtóhadikölcsön.

Sajtó-részvényt jegyeztek az elmúlt hét folyamán:

Mártonffy Gyula földbirt. 80, Mártonffy Barna földbirt. 120, dr Fráter Imre orvos 4, Bozók Gyula alezredes 50, Schuch Károlyné 2, Lakatos Sándor földbirt. 10, Lakatos József földbirt. 4, 4 ik pótzlj. tiszték 50, dr Konrád Jenő orvos 3, Moldován József g. kel. lelkész 5, özv. Siegler Ferencné magánzó 10, Siegler Konrád altábornagy 40, Mártonffy Stefánia 10, Nagy Móricné földb. 2, Balázsovich Jenő magánzó 3, Szüts Géza alezredes 5, Adorján Agostonné 3, dr Balázsovich Domokos máv. felügyelő 4, Philippovich Alajos ezredes 4, Reviczky László ezredes 2, Pálfi Gyula jegyző 2, Kolb Rezső jegyző 10, Körösszakáli Hitelszövetkezet 2, Thury Ignác közigazgató 10, ifj. Tóth Lajos kereskedő 4, Szilágyi Géza ékszerész 4, Sz. Kocsiss János 6, Vicsay István lakatos 4, Szilágyi Gyula kereskedő 5, Lukács Kálmánné őrnagné 10, dr Bozók Ferenc jogtanár 5, dr Bozók Alajosné 2, dr Mártonffy Gyula főszolgabíró 2, Béhr Elek irodatiszt 10, a rojti fog. és ért. szöv. 1, Balogh Imre körjegyző 1, Tóth Mihály körjegyző 1, Amirás János körjegyző 2, Szilágyi János tanító 1, Kovács Győző körjegyző 1, Nagy Zoltán földbirtokos 1, Kuszko Endre százados 5, Németh János tábort. lelkész 15, Mitzky Ottó hadnagy 5, Szakáts Árpád főhadnagy 7, Hadik József hadnagy 6, Pollák József főhadnagy 6, Szüts János törzsdormester 2, Szüts Jánosné 2, Puskás Béláné 1, Kvatkovszky Maris 1, Gréger Irén 1, Balogh Imre 1, Fráter Sándorné 1, Márhoffer Béla 1, Schoppel György 1, Ursziny Pál 1, Szeszich Elek mérnök 2, Lengyel Ákos földbirtokos 40, Korbuly Antal magánzó 10, Rákossy Ferenc plébános 2, dr Rimély Károly ügyvéd 20, Szüts István utmester 2, özv. Csele Istvánné

1, dr Joanovits Ernő trvszéki bíró 1, özv. Korbuly Mártonné kereskedő 2, Kazacsay Gyuláné takarékpénztári tisztviselő 2, Betegh Mártonné keresk 2, Geiszberg Emma 2, dr Aliquander Kálmán 1, Aliquander Lajos 1, dr Fehér Márton 1, Dévald László 2, Tátray Gusztáv 2, Krizkó Bohus 10, Külley Elemér 10, Vitkó Kornél 10, Mentler Odön 10, özv. Draskovits Istvánné 6, Kesz Mihály 4, Reich József 5, Ludviczek János 4, Pell Ferenc 8, Szüts Jenő 4, Hatzeloffer Ferenc 10, Schönfeld Antal 10, Csicsely Endre 4, Wenczel Gyula 5, Bazili Mihály 5, Lehoczky János 2, Névtelen 90. Összesen 841 drb. részvény 21.866 kor. értékben.

A papnevelő intézet gyűjtőive: dr Vucskics Gyula 100, dr Némethy Gyula 6, dr Szabó Vendel 4, Gyepes Imre 2, Domának Pál 10, dr báró Apor Vilmos 5, dr Géczy József 2, dr Ferdényi Kálmán 5, Beutker Ferenc 1, Huber Ferenc 1, Lakatos Sándor 55, Szabó Imre 5, Buday László 12, Sujánszky Gyula 10, Timár Máté 1, Borr. szent Károly Társ. 5, Mihalik László 1, Srepler István 1 részvény.

Városi közgyűlés.

Második nap.

Tegnap délután folytatta s már 5 óra előtt be is fejezte Nagyvárad város törvényhatósági bizottsága április havi közgyűlését.

Néhány tárgynál voltak felszólalások, de különben nagyobb vita nélkül ment végbe a tanácskozás.

Ember Géza főispán elnökölt, a törvényhatóság tagjai csekély számban voltak jelen.

A vigalmi szabályrendelet módosítását a mozi- és kártyázási adó felemelése, a dominózási adó behozataláról terjesztette be javaslatát.

Weiszlovits Gyula ajánlja elfogadásra írásban is beadott indítványát, amelyben fokozottan magasabbra akarja emelni a mozi- és kártyázási adókat.

Balogh Döme pártolja Weiszlovits Gyula indítványát.

Rimler Károly polgármester és Juricskay Barna tanácsnok a tanács javaslata mellett szólottak, mire azt változatlanul elfogadták.

Elfogadták továbbá a mázsálási díjak felemelésére vonatkozó tanácsi javaslatot és a közúti alap 1918. évi költségvetését.

A közönség tűzifaellátása.

A város fokozottabb mérvben kíván gondoskodni a közönség tűzifával való ellátásáról s e célból a tűzifaüzem céljaira 500.000 K folyószámla kölcsön felvételére kér engedélyt.

Dr Friedländer Sámuel elismeréssel van Komlóssy József tanácsnok működése iránt, amellyel a tűzifaüzemet kezeli, de azt látja, hogy a vezetésben nincs kereskedői szellem. (Mert nem sarcolják meg a közönséget 70 koronás árakkal?) Külön ügyosztályt állítsanak fel s ennek élére egy üzletembert alkalmazzanak. Az ellen nem lenne kifogása, ha a fővezetés, irányítás a gazdasági tanácsos kezében maradna. Végül indítványozza, hogy a faüzem vezetéséért az elmúlt négy évre Komlóssy József tanácsos részére 10000 koronát, Liszkay Béla részére pedig, aki a

faüzemet egy év óta kezeli, erre az időre 1000 K-t szavazzanak meg.

A tanács előterjesztését, dr Friedländernek a jutalmazásokra tett indítványával együtt, elfogadták.

A villamosmű használaton kívül helyezett gépei és kazánjai megvételére beérkezett ajánlatokat nem fogadták el, hanem levették az ügyet a napirendről, mivel előnyösebb ajánlat érkezett be.

A Ferenc József emlékalapítvány alapító oklevelét elfogadták.

A 37. gyalogezred Hadialbumából 15 példányt megrendeltek s ezenkívül 3000 K-val járulnak a költségekhez.

Az Apolló épületben levő Városi Kávéház bérletének átruházását bizonyos feltételekkel megengedhetőnek javasolja a tanács.

Weiszlovits Gyula ajánlja, hogy a bérletet vegye vissza a város az eddigi bérlőtől, mert ezért a helyiségért évi 24000 K bért is kaphat a város, vagy alakítsák át a helyiséget üzleteknek.

A polgármester felszólalása után a tanács javaslatát elfogadták.

A többi kisebb ügyeket elfogadták s ezzel a közgyűlés véget ért.

Lassan, de biztosan előre.

60 kilométerre Calaistól.

Minden úgy történik, ahogyan Ludendorff megmondotta. Ne várjunk gyors sikereket máról holnapra, mert csak lépésről-lépésre lehet előnyomulni. A március hó 21 én megemlített nagy támadás az angoloknak „bevehetetlen” frontján ütött egy 100 km. széles és 60 km. mély éket. Párisban valószínűleg pánikot idézett elő ez a sikeres német megrohanás és sietve szállították mindenünnét az erősbítéseket a veszélyeztetett pontokra.

A zürzavart csak fokozta a német csodaágyu rettenetes bombázása. Az angolok is minden erejüket Amiensnél vetették latba, mert Amiensnek elvesznie nem szabad, mert ezzel együtt a legrövidebb és legfontosabb angol-francia összeköttetés menne veszendőbe. A nagy erőmegfeszítésnek meg is lett az az eredménye, hogy Amiens még nem esett el, de viszont nagyon kezére játszott a németeknek abban, hogy a meggyengített frontnak egy másik fontos helyén üthessenek éket.

Alig 30—40 kilométerre az első áttörés helyétől lendültek most neki Hindenburg hadai és 40 km. mélységben törték keresztül azt a legnehezebb védővonalat a Lys folyó északi és déli partján, melyet idáig szintén bevehetetlennek tartottak az angolok. Éppen ezért bízták annak védelmét a portugál csapatokra.

Nos, a németek ezt az állást is keresztül törték és a portugál csapatokat teljesen megverték.

Ez az előretörés óriási jelentőséggel bír.

Szépségápolás

Hajszálakat villannyal végleg kiirtok orvosilag elismert szakértelemmel seb és utónym nélkül. Nálam is kapható olyan szer, mely percek alatt eltávolítja a hajszálakat, de természetesen rövid időre. Pattanást, szeplőt, szemölcsöt nyomtalanul eltüntet, vörös orrot szép fehérré, petyhüdt arcot szép üdévé kezelek. Az üdítés és manicür jutányos bérletben. — Kiváló szereimet vidékre is pontos utasítással küldöm.

ÖZV. POLLÁK GERGELYNÉ.

Nagy Sándor-u. 4.

mert egyrészt direkt Calais-t fenyegeti, de másrészt pedig Amiens sorsára is nagy befolyást gyakorol. Calais-tól csupán 60 km-re állanak most már a német csapatok, de várni, sőt bizton remélni lehet, hogy a németek a legközelebbi napokban tetemesen mélyíteni fogják az eddig elért sikereket. A mostani áttörés helyétől északra és délre levő ellenséges frontnak okvetlenül meg kell inognia.

Az északra fekvő Ypern—nieuporti front mindössze 40 km. hosszú, melynek hátsó összeköttetéseit máris erősen fenyegeti az újonnan keletkezett Ypern—Mervillei német front, mely csaknem teljesen északra néz. Az áttörés helyétől délre fekvő 30 km. hosszú arcvonal, melynek központjában Arras és Aubigny fekszik, szintén abban a mértékben fog tarthatatlanná válni, a milyen mértékben sikerül a németeknek tért nyerni St. Omer—Calais felé.

A németek célja tisztán kivihető. Darabként akarják fölmozsolni az egész frontot Nieuporttól Soissonig. Ki kell egyenesíteni az arcvonalat Calais és Amiens között, mert a mostani kidudorodás Amiens felé a németekre is kissé exponált. A legközelebbi időben Arrast is fel kell adni az angoloknak.

A német előnyomulás lépésről lépésre a legfontosabb vasuti vonalaitól fosztja meg ellenségeinket. Különös fontossággal bír St. Omer és Aire.

Előbbtől 28; utóbbtól pedig csupán 10 km-re állanak a németek. Azt hisszük, hogy nemsokára hallani fogunk minkét helyről.

A legnagyobb érdeklődéssel várhatjuk a bekövetkezendő eseményeket.

Hadisegélyfizetés csütörtökön és pénteken.

Hivatalosan közlik:

Államszegélyben részesülő, hadbavonultak itthonmaradt családtagjaival közlöm, hogy mindazok, akik többszöri figyelmeztetésem dacára a megállapított sorrendet be nem tartották és a felemelt hadisegély kiutalására kiállított fizetési izekért a tüzoltólaktanyában még mindig nem jelentkeztek, ezek az egyének felemelt hadisegélyeiket folyó hó 18-án, csütörtökön és folyó hó 19-én, pénteken fogják ugyancsak a tüzoltólaktanyában megkapni, tehát a fizetési izekért ott tartoznak jelentkezni.

Amennyiben ezen egyének között még akadnának olyanok, akik igazolási adataikat be nem szerezték, úgy gondoskodjanak saját érdekükben az igazolványnak beszerzéséről, hogy segélyeiknek kifizetése akadályba ne ütközzék.

Ugyancsak csütörtökön és pénteken fogjuk kifizetni mindazon egyéneket, akiknek az összeírásba való felvétele a folyó hónapban történt és akik eddig mint ténylegesek az Országos Hadisegélyező Hivatal alapja terhére részesültek hadisegélyben.

Ezen családtagok felemelt hadisegélyeik kifizetése ugyancsak a tüzoltólaktanyában fog eszközöltetni és ha ezek között is volnának olyanok, akik az igazolási adataikat be nem szolgáltatták, úgy saját érdekükben gondoskodjanak a szükséges okmányoknak a beszerzéséről.

* **Pemete- és hársfamézscukorka** elhárítja a köhögést és rekedtséget, hurutot, kiváló hangtisztító, oldó hatású. Egy csomag ára 1 korona. Kapható Németh Pál Arany kereszt gyógyszerárában, a városháza mellett.

KÜZDELEM CALAISÉRT.

Hatvan kilométernyire Calais-tól. Áttörték az yperni frontot. Az arrasi csata. Haig napiparancsa.

Budapest, április 13. (Saját tudósítónktól.) Az április tizenkettedikén kiadott angol hivatalos jelentés közli: A németek hevesen támadnak s az angol csapatokat a cailleuli vasutvonal mentén *Arrasba szorították vissza, ahol heves csata folyik.*

Bécsből jelentik: *A németek Merville elérése 60 kilométernyire állanak Calais-tól.* Az angolok azon hiszemben gyöngítik frontjukat, hogy a mocsaras területek ugyanis megvédik őket a támadók ellen. *A front azonban már Ypernnél is át van törve s az angolok egyetlen törekvése, hogy a németeket Hazebrouk közelében megállítsák.*

Zürichből jelentik: Armentières-este az angoloknak flandriai hadsere-

gét megfosztotta fedezetétől s az egész Ypern-front súlyos veszedelemben forog. A németek előretörése komolyan veszélyezteti a stratégiailag fontos vasuti gőcpontokat.

Rotterdamból jelentik: Haig tábornok, generalisszimusz napiparancsot intézett katonáihoz. Három hete, mondja Haig, hogy az ellenség 50 kilométeres fronton hatalmas támadást intézett ellenünk, célja: *birtokába jutni Calaisnak és kikötőjének.* Bár a németek jobb hadosztályt vetettek harcba, csekély eredményt értek el s bár tudom, hogy közületek sokan kimerültek, a győzelmet az vivja ki, aki tovább bírja. Végig kell küzdeni a harcot s nincs visszavonulás. A francia hadsereg közeledik s nagy segítséget hoz.

Károly király hamisított levele.

Budapest, április 13. (Saját tudósítónktól.) Havas jelentés közli: Clemenceau a külügyi bizottságban részletes szóbeli felvilágosítással fogja kiegészíteni eddigi „leleplezéseit”.

A Züricher Nachrichten értesülése szerint Clemenceau a Károly király levelére vonatkozó egész anyagot a kamara elé fogja terjeszteni.

Zürichből jelentik: Megbízható forrás szerint Sonnino Rómában a francia nagykövettel hosszas komoly tanácskozást folytatott a Clemenceau—Czernin ügyről. Olaszországban az a felfogás, hogy Franciaország nem járt el korrektül, amikor a monarchiával a békéről tárgyalt.

Német csatahajók Helsingforsban.

Budapest, április 13. (Saját tudósítónktól.) Berlinből jelentik hivatalosan: Tengeri haderőnknek a hadsereg finnországi akcióját támogató része tegnap délután befutott Helsingfors kikötőjébe s a város előtt horgonyt vetett.

A németek elérték a labasséi csatornát.

Budapest, április 13. A miniszterelnökségi sajtóosztály távirata. (Hivatalos.)

Olasz harctér.

Capo Sile mellett a Piave legalsó folyásánál az olaszoknak egy támadását visszavertük.

A vezérkar főnöke.

Berlin, április 13. A miniszterelnökségi sajtóosztály távirata. A nagyfőhadiszállás jelenti:

Nyugati harctér.

A Lys melletti csataterén támadásaink a gépkocsikon és a vasuton sebtében odavont angol hadosztályok ellen kedvezően haladtak előre. A Messines magaslatokról kiindulva, a Steidi patakon keresztül előrenyomultunk és elértük Wulverghem keleti szélét. A glögsteerti erdőtől délre előrenyomult csapatok ezredparancsnokunknak, Polmann alezredesnek vezetése alatt gyors és öntevékeny eljárással északra kanyarodtak, rohammal elfoglalták a rossignoli megerősített magaslatot és az erdő északi szélé

mentén előretört osztagokkal egyesültek. A drótakadályokkal sűrűn behálózott, arctámadással bajosan elfoglalható erdő átkarolással jutott kezünkre.

Az Armentièresből Bailleulbe és Mervillebe vivő vasutak között támadásunkat egészen a Bailleulből Merrisae vezető vasutig és a Nieppe-i erdő keleti széléig vittük előre. Merville-től délre csapataink leküzdötték a Clarence folyó akadályát és Locoen rohammal történt elfoglalása után Bethunetől északnyugatra elérték a labassei csatornát.

A Somme mindkét oldalán fekvő harcvonalon több szakaszon tovább folyt az élénk tüzési harc. Gyalogságunk több helyi előretörései a Lys patak mindkét oldalán négyszáz francia és angol foglyot eredményezett.

A Maas és a Mosel között felelő osztagok francia és amerikai árkokba hatoltak be és foglyokat ejtettek. Az ellenség sikertelen ellentámadásaiban súlyos veszteségeket szenvedett.

A többi harctéren nincs újság.

Ludendorff, első főszállásmester.

A jövő pamutja.

Hiába kiáltanak angolok és franciák kigyót békát a németek (bocherek, barbárok) ellen, nem tudják és nem is fogják őket legyőzni, mert iparuk és technikájukkal nem bírnak.

Már a mostani világháború előtt öt évvel észrevették a németek, hogy az angolok nem adnak nekik annyi nyersterményeket, névszerint pamutot, amennyi szövőiparuk üzéséhez szükséges és most a háború által teremtett viszonyok egyszerre megfosztották a németeket a pamutól, se Amerikából se Egyiptomból nem kapnak, de valószínűleg ezentúl sem fognak kapni, mert a pamuttermelő országok rájöttek, hogy hasznosabb, ha nyersterményüket maguk dolgozzák fel szövetekké, amelyekért jóval magasabb jövedelemre számíthatnak, mint nyers pamutjuk eladásából.

De a németek résen voltak. Kerestek olyan növényt, mely nemcsak a belföldön kellő mennyiségben termelhető, hanem a melynek rostja az eddigi szövőgépeken is feldolgozható legyen, mert a gépek átalakítása milliárdokba került volna. Egyszerre megindult a nagystilű kísérletezés, melyben állami támogatás mellett botanikusok, szövőtechnikusok, szövőchemikusok, festégyárak és festőgyárak, valamint a szöveteket feldolgozó ipartelepek képviselői részt vettek.

Sok növényrostot vettek vizsgálat alá s végül megállapodtak az utszéli katangkóró (urtica) mellett. Legott csalántermelő társaságot alapítottak 15 millió márka alaptőkével, mely lassankint 1 millió 147 ezer hektárnyi vizenyős területet fog csalánnal beültetni. Minthogy 1 hektár 100 métermázsát termel, rövid idő alatt Németország egész pamutszükségletét bent a hazában fogja előteremteni. A csalán nemcsak tökéletesen pótolja a pamutot, hanem több tulajdonságánál fogva még fölül is mulja. A mintegy 80 cm. magas szárat különös elővigyázattal szedik be, főleg arra ügyelnek, hogy össze ne törjék, azután gondosan megszáritják és kiszedik belőlük a rostot s hogy miképen? ez titok, melyet a verseny elől megőriznek. Mindenekelőtt a fehérnye által szorosan összetapadt rostokat megfelelően lazítják, úgy, hogy csupán úgy lógnak a száron, a melyekről úgy mint a pamutot egyszerűen le lehet tépni.

De nem kézzel tépik le, hanem géppel, melynek nyílásából már mint finom fehér hópihe ömlik ki az anyag, mely annyira hasonlít a pamuthoz, hogy laikus ember nem is képes a pamutól megkülönböztetni. A további feldolgozás ugyanolyan módon történik, mint a pamuté. A csalánszálak a szövőszékbe jönnek, ahol bámulatos, kész cikkek kerülnek elő: cérna, ágyterítő és kéztörölő, ing, munkászubbonyszövetek stb. efféle. A nem pamut, hanem gyapju módjára szőtt szövetek különös légységükkel tűnnek ki. Ezeket a szöveteket minden pácolás nélkül hideg és meleg fürdőben festeni is lehet, valamint tetszés szerinti mustrákkal telenyomatni.

Alig hinné az ember, hogy ime a megvetett utszéli katangkóró mennyi becses adománnyal kedveskedik az embernek, pláne a mostani ruhainséges időben!

A hazai szövőipar fellendítése szempont-

jából nekünk is iparkodnunk kell, hogy ezen a téren valamit produkáljunk, minket bizonyára támogatni fog a német bajtárs!

Ingyen tej.

A Kath. Növédő egyesület anya- és csecsemővédelmi szakosztálya azon boldog helyzetben van, hogy szegény nyomorúságban sanyalódó csecsemőknek tejet adhat naponta s ezáltal megmenti az éhhaláltól a haza reményeit, sőt életerős viruló generációt segít felnevelni. Az egyesület nem riad vissza semmi áldozattól, havonta százakat fizet ki tejért.

De mindez semmi se volna, ha a Vörös Kereszt ingyen tej segélyben nem részesítené. A Vörös Kereszt nagyszzerű támogatását úgy óhajtja a Növédő Egyesület viszoználni, hogy mozgalmat indít és felkéri tagjait és híveit, hogy fillérekkel járuljanak hozzá e nemzetmentő akcióhoz.

Aki napi 4 fillér — havi 1 K 20 fillér adományával hozzájárul az ingyen tejhez kimondhatatlan nagy jót tesz és nagyban előmozdítja a csecsemővédelmet, hazánk ezen elsőrangú kötelességét.

A Kath. Növédő Egyesületet intezivebb segélyezésre képesíti. Azért felkérünk mint denkit, aki még nem járult a Vörös Kereszt ingyentejéhez és e csekély összeget szívesen áldozza az ártatlanul nélkülözést szenvedő csecsemőkért, jelentse be címét a Kath. Növédő Egyesület vezetőségénél, vagy a Tiszántúli kiadóhivatalában.

Eddig a következő új tagok léptek be: Reck Gézáné 30 K, dr Krüger Aladárné, Hannig Aranka, Sztankóczy Gézáné, Kövér Sándorné, dr Bally Istvánné, Juricskay Béláné, Szilágyi Béláné, Kiss Valy.

A Kath. Növédő Egyesület anya és csecsemővédelmére adakoztak: gróf Széchenyi Miklós 100, Csatóry Istvánné 120, özv. Medvigy Mihályné 10 koronát.

A kegyes adományokért hálás köszönetet mond az elnökség.

Főszolgabírák bucsuzása.

Székelyhidi tudósítónk írja:

A napokban vett bucsut a székelyhidi járás Kovásznay Marcelltól, aki hosszú időn keresztül volt e járásnak közszeretben álló főszolgabírája. A bucsuünnepélyen impozáns módon nyilvánult meg a járás közönségének iránta való szeretete és ragaszkodása; régen nem látott Székelyhid oly szép és előkelő közönséget együtt, mint aminő ez alkalommal összesereglett a község házában nagyterembe. Tisztelőinek sorában ott láttuk gróf Stubenberg József főrendiházi tagot, gróf Pongrácz István nagybirtokost, a járás többi tekintélyes birtokosait, a járás lelkészeit valáskülönbség nélkül, Székelyhid intelligenciáját, az összes jegyzőket a községi bírókkal együtt.

A bucsuünnepélyen több beszéd hangzott el, a melyek közül különösen kiemelkedett Vári Ferenc beszéde, a ki a jegyzői kar nevében bucsuzott hivatali főnököktől elérzékenyülve, egyszerű, keresetlen, de szívből jövő szavakkal mondott hálás köszönetet a főszolgabírónak, azért az atyai jószágáért, a melylyel viseltetett minden időben a jegyzői kar iránt. Megható volt Kovásznay Marcel bucsuzása, a ki ez ünnepélyes pillanatban megrendülve mondotta, hogy e pillanat olyan

reánézve, mint a leáldozó nap, a mely még egyszer bearanyozza sugaraival a tájat mielőtt lenyugodna.

Az ünnepély után bankett volt a melyen számos szellemes pohárköszöntő hangzott el. Vég József ref. esperes éltette a nyugalomba vonuló főszolgabírókat és az ő tiszteletére megjelenő két főurat. Magyar Miklós igen szellemesen éltette a jegyzői kart, Hágen Ferenc r. kath. esp. plebános köszöntötte a bucsuzót és üdvözölte az új főszolgabírókat, a ki először jelent meg a járás székhelyén. Általános tetszés és taps között beszélt Szabó Ignác létai gör. kat. esperes a maga és a kerületi román nép hazaszeretetről. Gamósy Béla éltette Magyar Miklós nagytekintélyű ügyvédet. Kovásznay Marcell éltette az összes felekezetek papjait, mint, a kik a társadalom nevelése terén megbecsülhetlen munkát végeznek. Rafain Bódog asszonyvásári plebános a keresztény felekezetek közötti egyetértésről szólva éltette Vég József ev. ref. esperest.

A társaság a legjobb hangulatban maradt együtt a késő esti órákig.

*

Nagy Mártontól, a központi járás főszolgabírójától ma vesz bucsut a járás közönsége. Délben ebéd lesz a Félixfürdőben, a melyen barátai és tisztelői jelennek meg. Az ebédet Tóth Endre, a fürdő új titkára rendezi.

Az új központi főszolgabíró, Balázsházy Iván dr minden ünnepélyesség nélkül már elfoglalta hivatalát.

HIREK

* Személyi hir. Malatinszky Lajos főispán Budapestről hazaérkezett.

* Repuim Grócz Béla nagyprépost-ért. A Nagyváradi Katolikus Kör elnöksége ezúton kéri fel az egyesület tagjait, hogy elhunyt jótevője Grócz Béla nagyprépost lelki üdvéért f. hó 15-én hétfőn reggel 8 órakor a váradoszi plebánia templomban bemutatandó szentmisén megjelenni szívesek legyenek.

* Kevesebb a megyei képviselő választó. A megye központi választmánya tegnap Fráter Barnabás alispán elnöklésével ülésezett. Gyöngyössy István dr főügyész, Jerzsák István, Biszterszky Iván, Udvarhelyi Béla, és Balogh János főjegyző voltak jelen. A bizottságok által átvizsgált s a küldöttségek által beküldött képviselőválasztói névjegyzékekre nézve azt határozták, hogy a központi választmánynak bemutatandók. Az összeíró küldöttségekben Faragó Miksát Csontos Andor, Fülöp Gusztávot Kiss István, Kelemen Jakab, Kallas Ferenc és Végh Józsefet Márton Sándor helyettesítik. Mint értesülünk, az 1919 évi választói névjegyzékben sokkal több az elhalálozás, elköltözés, adóalap megszűnés folytán töröltek száma, mint az új felvétel. A választók száma tehát a tavalyihoz képest esett.

* A tanítók s tanárok beszerzési csoportjának intéző bizottsága f. hó 15-én, hétfőn délután 6 órakor a felsőkereskedelmi iskola tanári szobájában fontos ügyekben ülést tart, amelyre a bizottság valamennyi tagját tisztelettel meghívja az elnökség.

* **Tisza és Andrássy a királynál.** Budapesti tudósítónk jelenti: Az Est szerint a választójogi megegyezésre újabb kísérletet tesznek. Tisza és Andrássy meghívást kapott a királyhoz. A kormánypárton az a határozott felfogás, hogy a megegyezés nem sikerül, Vázsonyi javaslatát választás utján kell biztosítani.

* **Ma népszövetségi mozielőadás.** — A Katolikus Népszövetség ma, vasárnap délután ismét igen érdekes, elsőrangú műsorral mozielőadást rendez. Különös érdekességgel bír a slágerdarab: „A nevelt leány”. Érdekes, megható színmű, amelyben Asta Nielsen ismert excelláns, hatalmas szerephez jut. Egy ragyogó házasság, boldog férj, boldog gyermek s egy ebben a verőfényes miliőben boldognak látszó, de magát csak boldogtalannak tudó asszony ezen dráma grandiózus, mély tétel. Asta Nielsen ebben is telve van művészi monumentalitással. Az előadás műsora a következő:

1. Dr. Lueger temetése. (Látványos.)
2. Hajsza az esernyő után. (Humoros.)
3. A gólya. (Amerikai vígjáték.)
4. A nevelt leány. (Társadalmi színmű. A főszerepben Asta Nielsen.)

Az előadás kezdete délután 6 órakor.

* **Csoportvezetői értekezlet.** Ma d. u. 4 órakor a Népszövetségi Hitelszövetkezetben csoportvezetői értekezlet lesz, melynek legfontosabb tárgya: a *Fogyasztási Szövetkezet* felállításának előkészítése lesz. Az elmúlt ősszel felvetett gondolat, a Népszövetségi Fogyasztási Szövetkezet most megvalósítható lesz. A népszövetségi tagok sziveskedjenek illetékes csoportvezetőikkel érintkezésbe lépni s közölni, kik lépnek be a szövetkezetbe, hogy így a mai értekezleten a csoportvezetők a várható taglétszám felől már tájékozva legyenek. — Az értekezlet ma délután 4 órakor lesz. Az összes csoportvezetők sziveskedjenek pontosan megjelenni; az értekezleten a *Hangya kirendeltség képviselője is jelen lesz és szakszerű előterjesztést fog tenni.*

* **Kit ne érdekelne a világháborúban oly fényes eredményeket produkáló hadi aviatika?** Ami egy évtizeddel előbb csak probléma volt: a repülés, a levegő meghódításának a problémája, az ma már e véres háborúban ellenségeink számára rettegett valóssággá lett. Hogy fejlődött olyan nagygyá a modern hadiaviatika, arról fog előadást tartani a Szabadegyetem legközelebbi, szerdai programjának keretében dr. *Brunner Mihály* honvédszázados, a hadapródiskola kiváló tanára. A másik előadó a f. hó 17-én tartandó előadáson dr. *Suhayda György*, a kir. kath. jogakadémia nagyképzettségű titkára lesz, aki a filozófiának egy nagy problémáját fogja mélyreható boncolgatás tárgyává tenni „Az igazság megismerésének lehetőségére” címen.

* **Jövő héten költözik a gimnáziumi kórház.** Mikor 1914 augusztus havában a katonai kórház vette igénybe a gimnázium épületét, megvoitunk győződve, hogy ez az ideiglenes helyzet csak pár hónapig tart, mert lehetetlennek látszott, hogy egy ilyen nagyfontosságú tanintézet hosszabb ideig más célra szolgálhasson. De azt se hittük, hogy a háború így soká tart. Azóta már majdnem 4 év telt el s most kerül végre a sor a gimnázium kiürítésére. A jövő héten végre elköltözik a kórház, kedden adják vissza az épületet a gimnázium igazgatójának. A kórház a jogakadémia épületébe költözik. A gimnázium épületében tehát nemsokára megkezdődhetik a nagytakarítás, szükség is lesz rá.

A jövő iskolai évben már a gimnázium épületében kezdődhetik meg a tanítás.

* **A Biharmegyei Takarékpénztár és a Gazdasági és Iparbank fuziója.** Már hirt adtunk róla, hogy Nagyvárad két kitűnő és kiváló pénzügyintézete: a Biharmegyei Takarékpénztár és a Gazdasági és Iparbank tárgyalásokat folytattak arra nézve, hogy egyesüljenek s egyesített erkölcsi és anyagi erejükkel készüljenek fel a háború utáni nagy közgazdasági feladatok minél intenzívebb teljesítésére. Az egyesülés által a pénzügyintézet egyike lesz Nagyvárad és Biharmegye legnagyobb hasonló intézeteinek. A két pénzügyintézet egyesítése, ma, vasárnap, április 14-én válik perfecté. Az egyesítés alkalmából a Gazdasági és Iparbank ma délután 10 órakor, a Biharmegyei Takarékpénztár pedig 11 órakor közgyűlést tartanak, amelyeken az egyesülés felett határoznak. A közgyűlésen *Tisza Kálmán* gróf és *Beöthy László* dr. v. b. t. t. is megjelennek.

* **Legfeljebb négy hét.** Szerényi kereskedelmi miniszter értesítette a kereskedelmi kamarákat, hogy a honvédelmi miniszter nem teljesítheti a hosszú idő óta szolgáló önálló iparosok és kereskedők szabadságolása iránti kérelmet. A kereskedők és iparosok legfeljebb 4 heti szabadságot kaphatnak.

* **A lakáshivatal megalakulása.** Nagyvárad város lakáshivatalának a városi tanács 431F—1918. sz. végvártározatával kinevezett és kinevezés véget időközben előterjesztett tagjait felkérem, hogy a folyó évi április hó 14-én, vasárnap d. e. 10 órakor a Városház bizottsági termében tartandó ülésen megjelenni sziveskedjenek. Tárgysorozat. 1. Foga-dalom letétele. 2. Lakáshivatal hatáskörének ismertetése. 3. Javaslat a lakásszükség esetén intézkedő albizottságok megalakítása iránt. 4. Az üresen álló bérhelyiségeken kívül egyéb bérhelyiségekre vonatkozó nyilvántartás céljából a szükséges adatok bejelentésének elrendelése. 5. Bemutatása azokra a családokra vonatkozó nyilvántartásnak, a melyek f. évi május havára lakást bérelni nem tudtak, és az idevonatkozólag szükségesnek mutatkozó intézkedések megtétele. 6. Lakás ügy enyhítésére vonatkozó esetleges indítványok tárgyalása. Nagyvárad, 1918. április 10. Dr. *Dajka* Endre biz. elnök.

* **Rendelet a dohánypótszerekről.** A hivatalos lap tegnapi száma a miniszteriumnak a dohánypótszerek tárgyában kiadott rendeletét közli. A rendelet szerint dohánypótszert iparszerűleg előállítani, forgalomba hozni, vagy külföldről evégből behozni csak a m. kir. dohányjövédék útján szabad. A dohánypótszerekre vonatkozó szabályokat részletesen a pénzügyminiszter rendelettel állapítja meg és ezeknek a szabályoknak megszegése mint kihágás kétezer koronáig terjedő pénzbüntetéssel fog büntettetni. Ugyancsak a hivatalos lap szombati száma közli a dohánypótszerekre vonatkozó pénzügyminiszteri rendeletet, mely kimondja a dohánypótszerek magánosok által történő forgalomba hozatalának tilalmát. A tilalom a rendelet kihirdetése napján már életbe is lépett, de mindazoknak, kik eddig dohánypótszerek előállításával és forgalomba hozatalával foglalkoztak, készleteik kiürítését a pénzügyminiszter május 31-ig megengedte.

* **Adomány a hadiárváknak.** Földes Olga urleány 27 koronát juttatott hozzánk egy házi hangverseny jövedelme címen a hadiárvák javára. Rendelkezési helyére juttatjuk.

* **Felülfizetések a Sajtó-ünnepségen az Immaculata-intézetben.** Lestyán Endre 10, Vucskics Julia 10, Oláh György családja 5, Escherolles báróné 10, Kuchta Endre 4, Mezey Jánosné 5, Pallay Lajosné 3, Papp Anna 7, Vadász Zoltán 7, Papp Dezsőné 10, Irgalmas rend 10, Harmathy Károlyné 10, Bundala Mihály 20, Dénes Imréné 20, Heilinger József 7, dr. Hoffmann Gyula 6, Szabó Vendel 10, N. N. 20, Bereginé 4, Báthy Zoltánné 2, Cseprega Erzsike 5, Juhászné 3 koronát.

* **Városi alkalmazottak husellátása.** A városi hivatalnokok köréből kaptuk a következő sorokat: A tekintetes főjegyző ur rendelete folytán ez idő szerint érkező közönséget párba állítják a husüzletek előtt s sorrend szerint megy a bebocsátás és kiszolgálás. Ez helyes és megfelel a követelményeknek, a jog és igazságnak. De miután több hus és zsirüzlete van a városnak, a mely teljesen a nagy közönség rendelkezésére áll, helyes dolog és nem méltánytalanság az, hogy az egyetlen egy Teleky utcai városi hus- és zsirüzletben, mint a városházához legközelebb levőben, a főjegyző ur jóvoltából a városi hivatalnokoknak az az engedmény adatott, hogy a hivatalnokok 8—9 óráig párbaállítás nélkül beszerezhetik szükségleteiket. Ez helyes és méltányos is, mivel az a hivatalnok, a ki egész életét a város, a nagyközönség szolgálatában tölti el, megérdemel annyit a közönség részéről, hogy ne zugolódjék, ha a nap egy óráját egyetlen egy zsir és husüzletben a hivatalnokok kiszolgálására fordítja. Hiszen megmarad a többi üzlet egészen a közönség rendelkezésére s meglehet az a megnyugvásunk is, hogy ugyanolyan árban kapunk mi is mindent, mint a közönség s egyetlenegy kedvezményünk az, hogy egy bizonyos időben mi is hozzájuthatunk husszükségletünkhöz. Ám a közönség zugolódása folytán a főjegyző ur tőlünk e kedvezményt megvonta s utasít bennünket, hogy párba álljunk mi is. Ám megteesszük, csak arra vagyunk kíváncsiak, hogy a közönség milyen arccal fog bennünket várni, ha hivatalos dolgaink elintézésében a mi párbaállításunk hátráltatni fogja. Szívelelje meg tehát a nagyközönség helyzetünket s legyen egy kis belátással irántunk. Tisztelettel *A városi hivatalnokok.*

* **Nagyvárad Hatósági Munkaközvetítő** Reáliskola-u. 4. Iparostanonciskola helyisége. Telefon 13-03. *Foglalkozást kap:* Betűszedő tanuló 1, fodrász segéd 1, fodrász tanuló fiú 3, fodrász tanuló leány 1, könyvkötő tanuló 1, nyomdász, gépmester tanuló 1, házmester 3, gyárimunkás leány 101, szabó tanuló 2, kereskedő tanuló 1, mosónő 2, ispán vidékre 1, kötszerész tanulóleány 1, cipész segéd 3, kovács segéd 2, pincér tanuló 1, mázólgó segéd 9, betonmunkás 10, kovács tanuló 1, lakatos tanuló 1, gépirónő 2, takarítónő 3, boltiszolga 1, bádigos, műszerész, szerelő tanuló 1, bádigos segéd 1, gyárimunkás 20, kazánkovács 1, autogén hegesztő 1, asztalos segéd 1, kárpitós segéd 1, szabó segéd 1, felíró 1, kenyeres fiú 1, raktárkezelő 1, raktárszolga 1, kocsis 2, hetes 1, kirakat tisztító 1.

Foglalkozást keres: cimfestő 1, bádigos 2, fodrász tanuló 1, gépszerező 2, üzleti alkalmazott 1, kereskedelmi irodai alkalmazott 5, cipész tanuló 1, kárpitós 1, kőműves 1, mázólgó 1, szabó 2, szolgaszemélyzet 2, kocsis vidékre 1, gyárimunkás 7, pincér tanuló 1, lakatos tanuló 3, gyárimunka küldőnc 2, pénzbeszedő 2, házmester 2, gépirónő 6, tanuló könnyű munkára vidékre 1, takarítónő 1, molnár 2, kulcsár 1, fodrász segéd 1, ispán 1.

A közvetítés, amely ingyenes, csak délelőtti történik.

Magyar-osztrák flottilla Odesszában.

Budapest, április 13. (Saját tudósítónktól.) A sajtóhadiszállásról jelentik: Egy flottilla osztagunk, amely 4 monitorból, 2 órhajóból, 2 gőzösből állott, ápril 12-én befutott Odesszába. A flottillában csak kisebb hajóegységek vettek részt. Céljuk az, hogy az odesszai kikötőben a központi hatalmak flottáját képviseljék s a rendszeres hajójáratokat fentartsák és biztosítsák.

Repülőgépről és óriási ágyuból bombázzák Páris.

Budapest, április 13. (Saját tudósítónktól.) Genfből táviratozzák: Hivatalosan jelentik Párisból: Német repülőek késő este átrepültek vonalainkon, de csak kettőnek sikerült Páris fölé eljutnia és néhány bombát ledobni. Az égő riasztó jelszót 10 óra tíz perckor az utolsót tíz óra 40 perckor kaptuk. A támadásnak huszonnégy halottja van, tizenöt nő és kilenc férfi. Megsebesültek 62-en.

Genfből jelentik: A németek ma folytatták Páris területének messzehordó ágyúkkal való lövetését. A bombázásnak tizenkét halottja és tizenkét sebesültje van.

Belgrád Magyarországé lesz.

Budapest, április 13. (Saját tudósítónktól.) Az Est tudósítója beszélt Toncsev bolgár miniszterrel, aki kijelentette, hogy Bulgária határos lesz Magyarországgal és szabad utat fog nyerni Nyugat felé.

— Senkinek nincs oka — mondotta — hogy Romániát sajnálja a békekötés miatt. Azért sem, mert Románia a politikai álnokság, az árulás és hiteség megtestesülése volt. Románia rengeteget nyer. Elveszti a

300.000 lakosságú Dobruzsát s esetleg megkapja a 3 millió Beszarábiát. Ami Szerbiát illeti — mondta Toncsev — a Moravánál állunk s ez nekünk elég. Hogy mi lesz Szerbia sorsa elsősorban a magyar kormánytól függ. Ugy tudom, vannak politikai körök, melyek meg akarják Magyarországot számára tartani a Duna és Száva partját: ebben az esetben Sabác és Belgrád Magyarországhoz fog tartozni.

* **Egy új kellemetlenség: a csattogtató.** Új boszantó szerszám jelent meg az utcákon, a Sas alatt, a cirkuszban s a kávéházakban. A pléh csattogtató. Ezelőtt tíz évvel akarta divatba hozni egy semmirevaló Nagyváradon, de a rendőrség akkor, mint közcsendzavaró szerszámot betiltotta s elkoboztatta a portékát. Tegnap a Sas paszszában kezdtek árusítani kistrőfösök, zugsboltosok s este már a cirkuszban zavarták az előadást kellemetlen, fülsértő recsegésükkel. Ehrlich Imre ügyeletes rendőrfogalmazó erre az ott levő katonai rendőrök segítségével megékezte a zajtűtőket s el is távolított néhányat. Most az utcán csattog az új szerszám, néhányan gazdáját inzultálták is a konok és idegesítő zajcsinálás miatt, itt-ott tenyérrel némitották el a fegyelmetlenségnek, durvaságnak és csufolódásnak ezt az új jelenséget, azért jól tenné a rendőrség, ha árusítását betiltaná, terjesztését megakadályozná, mielőtt nagyobb bajok lennének a tömeges és ezért is kellemetlen csattogtatásból, szörnyűség elgondolni, hogy a háborus ragálynak ez az új fajtája, a csattogtatás, ez a merénylet az idegek ellen, végig fog harapózni az egész fiatalságon s tünni kellene, hogy ez az izléstelenség végigragályozza az egész meggyötört várost. A rendőrség ne feküdjék a fölére, ne csak a dicsegetéseket hallgassa, hanem segítsen, ha akar.

* **A Kaszinó könyvtára.** A Kaszinó tudvalevőleg május elsején átköltözik jelenlegi helyiségéből a Tisza Kálmán-téri Tisza házba, ahova a könyvtár immár át is költözött és a rendes könyvtári órák alatt a tagok rendelkezésére áll. Bejárat a nagy kapun.

* **Orvosi hír.** Dr. Barta Andor nőorvos Budapestről hazaérkezett és ismét rendel. Szent János-utca 14. Telefon 611.

* **Aranypénzekért törtek be a szegedi muzeumba.** Szegedről jelentik: Tegnap éjjel betörték a szegedi városi muzeumba s elvittek 35 darab arany, 218 ezüst, 25 réz és bronz régi pénzt. Az érmek és pénzek közt voltak az Árpád-házi királyok korából, a vegyes házbeli királyok, Hunyadiak, Habsburgok, erdélyi fejedelmek korabeliek, magyar állami emlékérmek, római császársági érmek s külföldi pénzek. Ha valaki ilyesfélét talál vagy ilyerről tud, jelentse azt Jánossy Gyula főkapitánynál.

* **A hódmezővásárhelyi Kath. Nőegylet jubileuma.** Tegnap tartotta 25 éves jubileumi ünnepélyét a hódmezővásárhelyi Katholikus Nőegylet, mely az ottani katolikus mozgalmaknak és jótékony akcióknak mindenkor élén állt. Az ünnepi beszédet a Nőegylet felkérésére Pálffy Béla váradszőlősi plébános tartotta, aki a hódmezővásárhelyieket valláskülönbség nélkül elragadta gyönyörű szónoklatával.

* **A városi könyvtárbizottság 1. évi április 14-re hirdetett gyűlése a közbejött akadályok miatt bizonytalan időre elmarad.**

* **Szacsvaysták ünnepi estélye.** A Szacsvay-asztaltársaság ma, vasárnap este 8 órakor a Rimanóczy-vendéglőben levő külön helyiségében (Kőrös felől) Szacsvay Imre vértanu emlékére ünnepélyes társasoszejeve telt tart, melyre az asztaltársaság tagjait hazafias tisztelettel meghívja a Szacsvay-asztaltársaság elnöksége.

* **Kötött és szövöttáru különlegességek!** Gyönyörű kötött kabátok, blousok, selyem és flór harisnyák, keztyűk, svetterek, trikók, juponok, selyem álaruhák. Nagy választék, méltányos árak. Tiszviselőknak árengedmény. Cziller Imre nagyaruházában.

* **A rezervista álma a Vigadóban.** A legkedvesebb, legvidámabb filmek sorából való a Rezervista álma, amely Zichresi hangulatával fogja elragadni ma a Vigadó közönségét. A kitünő reprimán nagy az érdeklődés. Bizonyos, hogy a ragyogó filmnek igazi nagy sikere lesz.

* **A Városi Kávéházban** ma, vasárnap délután Bura Sándor népszerű zenekara uzsonnazenét rendez. A város előkelő közönségének ez az ujszerű és mégis már közkedvelté lett vasárnap délutáni szórakozása, most is kétségtelenül nagy publikumot fog vonzani annál is inkább, mert Bura Sándor a legkedveltebb magyar népdalok, legújabb operett részletek és divatos kabaré zene-számokból állította össze az uzsonna zene műsorszámaikat. Az uzsonna menüje is szinte közismert már a publikum előtt, amely azért keresi fel tömeges látogatásával a Városi Kávéházat, mert tudja, hogy a két tulajdonos Hertz és Örléi áldozatkész-sége, úgy a legkiválóbb kávéházi ételek és italok, mint saját cukrászatuk pompás termékeivel csak a legizletesebbet és a legjobb bat biztosítja vendégeik számára.

* **Eladó ház.** Jobbmódu családnak való uri lakás, nagy kert és istállóval. Váradelence, Sorompó-utca Takács.

* **Fiatallégyvegyasszony,** rendes, ki a háztartás minden ágában jártas, ajánlkozik plebániára önálló háztartás vezetésére. Katona Imréné, Bém-utca 15.

* **600—800 korona havonta** szereshető sorsjegyek részletfizetésre való eladása által. Ügyes, megbízható ügynökök (nők is) kerestetnek e célra legelsőrangú pénzügyészetben. Eredményes működés esetén fix-fizetés. Felvilágosítással szolgál Steiner József Budapest, VII., Erzsébet-körút 2, I. 10.

Megnyilt

Haltenberger Vilmos
kelmefestő és vegytisztító gyáranak
második számú felvételi üzlete,
Szent László-tér, Dell'ortó cég mellett.

Vállal minden szakmájába tartozó munkát, elsőrendű kivitelben, mérsékelt áron.

VARRÓLÁNYOK és TANULÓLÁNYOK
jó fizetéssel felvétetnek
KESZTENBAUM JULISKA
fűzőszalonjában Rákóczi-ut

* **Poloskairtó Noksin** biztos, kipróbált, megbízható poloskák irtására. Ára 2-40 K, nagy üveg 5 kor. Kapható Farkas István „Apolló” drogériájában, Rákóczi-ut 7—B.

* **Tyukszemirtő** három nap alatt elmulaszt tyukszemet, bőrkeményedést és szemölcsöket. Ára K 1-50. Kapható Farkas István „Apolló” drogériájában Nagyvárad, Rákóczi-ut 7—B.

* **Fényképészeti lemezek, papírok, vegyszerek,** előhívók stb. kapható Farkas István „Apolló” drogériájában, Rákóczi-ut 7—B.

* **Ruhafesték** valódi két oroszán H védjegyű minden színben kapható. Ára 70 fillér. Viszonteladók árengedményben részesülnek. Farkas István „Apolló” drogériája, Rákóczi-ut 7—B.

* **Tavaszi szeplők, májfoltok, bőrvörösség,** kiütés, mitesszerek ellen biztos az IPO-krem. Ára 3 kor. és szappan Víóra árnasos ára 6 korona. Kapható Farkas István „Apolló” drogériájában, Rákóczi-ut 7—B.

* **Ne dobja ki pénzét új ruhákért,** mert a kitünően bevált ruhafestékekkel régi ruhadarabjait olcsó pénzért házilag átfestheti. Egy levél ára 50 fillér. Németh Pál Aranykereszt gyógyszerárjában, városháza mellett.

IRODALOM

Magánvizsgálatok az újvárosi községi polg. leányiskolában. Azon magántanulók, kik f. évi június hónapban az újvárosi közs. polg. leányiskolában óhajtának magánvizsgát tenni, 1 K-ás bélyeggel ellátott, Biharvármegye kir. tanfelügyelőségéhez intézett kérvényüket f. évi május 1-ig adják be az iskola igazgatóságához. A kérvényhez csatolandó: 1. Az utolsó iskolai bizonyítvány. 2. Születési anyakönyvi kivonat. 3. Hatóságai bizonyítvány a vizsgázó tartózkodási helyéről. Nagyvárad, 1918. április. Özv. Belezny Antalné, igazgató.

Magánvizsgálatok a közs. polgári fiúiskolában június végén tartatnak. Engedélyért a biharmegyei kir. tanfelügyelőséghez intézett kérvények május hó 4-ig adhatók be az igazgatónál. A kérvény mellékletei: születési anyakönyvi kivonat, iskolai bizonyítvány, községi bizonyítvány és esetleg szegénységi bizonyítvány. — Nagyváradon csakis a helybeli, továbbá a központi, élesdi, magyarcsékei, érmihályfalvai, margittai, szalárdi és székelyhídi járásokban lakó magántanulók tehetnek vizsgálatot. Felicides Lajos igazgató.

Színház.

Heti műsor:

Vasárnap délután: Tündérlaki lányok.
Vasárnap este: A baba.
Hétfőn: Baba.
Kedden: Kóristalány.
Szerdán: Baba.
Csütörtökön: Kaméliás hölgy.

Pénteken: Stambul rózsája. (Bérletszünet. Jakabffy Jolán, az aradi színház szubrettje és Kállay Sándor, a győri színház énekes bonvivantjának vendégfellépte.)

Szombat délután: A biboros.
Szombat este: Az 1-es huszárok jótékonycélu művészestje. (Bérletszünet.)
Vasárnap délután: Mánás Miska.
Vasárnap este: A princ. (Bemutató előadás.)

A Baba vasárnap esti reprize elé a legmelegebb érdeklődéssel tekint a színházi közönség, amely hirből is ismeri Audránnak ezt a bűbajos színpadi alkotását. A szenzációs operette reprizben Sz. Zsigmond Anna, Vigh Mancsi, T. Pogány Janka, Bihari Sándor, Stoll Béla, Szigeti Jenő és Szabó Gyula játsszák a főszerepeket.

A jövő hét műsora.

A jövő hét eseményekben gazdag érdekes műsorát hétfőn, a vasárnap este felelevenített Audrau operette: a Baba tölti be, amely az iránta méltán megnyilatkozó érdeklődést tekintve, szerdán este is színrekerül.

Kedden a Kóristalány, Komjáthy Károly és Faragó Jenő operettje kerül színre. — Csütörtökön Dumas Sándor kitűnő drámája, a Kaméliás hölgy tölti be a műsort. A kitűnő színpadi alkotás, amelynek felelevenítése osztatlan érdeklődést kelt a közönség körében, elsőrangú szereposztásban kerül nálunk színre. A címszerepet Hevessy Mária játssza, a többi női szerepben: T. Pogány Janka és Vámos Gizi lépnek fel. A férfiak közül Bihari Akos, Tóth Elek és Váradi Lajos jutnak fáradságra érdemes feladatokhoz.

A Stambul rózsája, ez a pompás zenéjű operette legközelebb pénteken este kerül színre, még pedig bérletszünetben. Ez az a két érdekes vendégfellépés teszi indokoltá, amelynek során alkalma lesz a közönségnek Midili szerepében Jakabffy Jolánt,

az aradi színtársulat kitűnő szubrettjét és partnereként Flórián szerepében Kállay Sándort, a győri színház egyik elsőrendű fiatal művészt láthatni.

Szombaton délután a közönség részéről megnyilatkozott közóhajnak engedve, a Biborost tüzték műsorra, míg este bérletszünetben a nagyváradi 1-es huszárok tartják meg fényes műsoru jótékony estélyüket.

Vasárnap délután a Mánás Miska kerül színre, este pedig premiere lesz: Gábor Andor kitűnő vígjátéka: a Princ bemutatója, amelyben a főszerepeket Polgár Mariska, T. Pogány Janka, Vámos Gizi, Bihari Akos, Tóth Elek, Váradi Lajos és Szabó Gyula játsszák.

VIGADÓ mozgó- színház	Vasárnap
	A rezervista álma dráma 4 felvonásban.
Az előadások vasárnap d. u. 3 óra- kor, hétköznap 5 óra- kor kezdődnek	

URÁNIA mozgó- színház	Vasárnap
	Aranyvirág dráma 4 felvonásban.
Az előadások vasárnap d. u. 3 óra- kor, hétköznap 5 óra- kor kezdődnek	

APOLLÓ mozgó- színház	Vasárnap, hétfőn
	Uj műsor.
Az előadások vasárnap d. u. 3 óra- kor, hétköznap 5 óra- kor kezdődnek	

Faeladási hirdetmény.

A nagyváradi gör. kath. püspökség belényesi uradalma folyó évi május 22-én, Belényesen d. e. 10 órakor központi irodájában tartandó zárt írásbeli ajánlatokkal egybekötött nyilvános szóbeli árverésen eladja a belényesi vasúti állomástól 12 km. terre, Keresély község határában fekvő 1921. évig esedékes vágások 523 kat. holdon található 8810 öl köbméter tölgy, 65219 öl köbméter bükkfából álló üzem tervszerű kihasználásra előirt fahozamának kihasználási jogát.

Bővebb felvilágosítást az uradalmi központi iroda nyújt.

Belényes, 1918. április 13.

Nagyváradi gör. kath.
belényesi püspökségi uradalma.

Bubla és Társa

Cégtulajdonos: Bubla József
Sztaroveszky-utca 1.

Minden kapható élesztő és csemege kereskedésben. Szalámi, sajt, szalonna, kitűnő málnaszörp, Törleipezsgő, valódi kitűnő ó-borok.

Saját termésű borok!

Szappanok. Naponta friss izletes házikenyer, Felvágott fa házhoz szállítva. Ételmicikkek. Naponta friss vaj, remek liptói turó.

TELEFONSZÁM: 11-49.

Eladó tárgyak:

Ócska kisebb és nagyobb ablakok,
Állás-keeskelábak,
Rabicz-model,
Malterhordó ládák,
Fedő- és rekeszlecek,
Asztal-spór,
Katonaládák,
Férficipők,
Női színes ruhák,
Ócska zsindegy és fedélcserep
és egyéb háztartási tárgyak.
Értekezhetni lehet Pál-utca 1.

TÜZIFA

apritott kis és nagy mennyiségben kapható házhoz szállítva, Csengeri-utca 7. sz. alatt. TELEFON 801.

Árjegyzék:

Porcellán tálca, 12cm	8
Majolika gyümölcs állvány	8
Majolika tálca fogóval	8
Majolika cukortartó díszes	8
Majolika gyümölcs készlet	8
Vizes készlet csiszolt üveglől	8
Boros	8
Likör	8
Söröskészlet színes aranyozással	8
Boroskészlet színes	8
Vizeskészlet színes	8
Likörkészlet színes	8
Befőtteskosár kristály fehér	8
Gyula ös 5 észlet kristály üvegből	8
Majolika fali órával színes	5
Majolika vizeskosár színes	5
Konyér kosár színes üveggel	5
China ezüst cukortartó	5
China ezüst gyümölcs állvány	5
Majolika virágváza színes	5
Majolika virágfaék	5
Majolika dísz figura	5
Porcellán főzőlábos	5
Porcellán főzőfazék	5
Teáskészlet színes aranyozással	40
Kávéskészlet színes aranyozással	40
Feketes készlet színes aranyozással	80
Kbédőkészlet fahéjval, sz. aranyozással	120
Hidegfelvágott kész. sz. aranyozással	20
Mosdókészlet színes fin. díszítéssel	80
Fali tükör színes aranyozott kerettel	25
Asztali lámpa teljesen felszerelve	25
Függő	25
Teás pohár China ezüst foglalásban	5
Teás csésze szin. finom aranyozással	5
Kávé	5
Köpcésze	5
Főzőlábos harna tölhető tüffel	5

Nippek, Figurák, Szent Antal szobrok, Mária szobrok, Szentelt viztartók, Konyhaberendezési cikkek, Képkerekek, Ablaküvegezés.

Eladás nagyban és kicsinyben!!

KOMLÓS TESTVÉREK

üveg, porcellán, lámpa, táblaüveg és diszműáru nagykereskedés.

Nagyvárad, [Zöldfa-u. 13. sz.

Telefonszám 372.

Főszerkesztő: Dr. KRÜGER ALADÁR. Felelős szerkesztő: Dr. PAPP KÁROLY.

Kiadótulajdonos: Szent László-nyemda r. t.

**őzv. Kádár Jánosné utóda
ifj. Sz. Balogh János
Nagyvárad Bémer-tér.**

Ajánlja: sajt, lipói, szalámi, sonka, pezsgő, bor különlegességeit, friss bel- és külföldi ásványvizeit, likőreit, cognacjait, valamint az Első Kecskeméti konzervgyárból érkezett compót-, jeam-, gyümölcsiz-, főzelék- és húsconservet

maximális árban.

Rendelések telefonon is azonnal elintéztetnek. TELEFONSZÁM: 85.

FATALPU CIPŐK

és szandálok gyári raktára!
Haas Lipót Nagyvárad, Rákóczi-ut 5.
Telefonszám 4-63.

Fatalpu cipő . . . K 21-40 fillértől.
Fatalpu szandál . . . K 4-50 fillértől.

Gyárak, bányák, mezőgazdaságok, gyermekmenhelyek, intézetek, fogolytáborok és viszonteladók árengedményben részesülnek.

Beraktározás.

Áruk, butorok, termények stb. hosszabb vagy rövidebb időre való beraktározására megfelelő helyiségek, ezeken kívül boros- és szárazpincék, istállók, kocsiszínek is állanak rendelkezésre. A beraktározott árukat tűz- és betörés ellen biztosítjuk. Közelebbi felvilágosítással szolgál a

Fekete Sas és Zöldfa R.-T.
beraktározási osztálya.

Iroda Sas-passage 22. sz. lépcső.
TELEFONSZÁM: 14-00.

MOCSÁRY SÁNDOR

TELEFON 1404.

ZÖLDFÁ-ÉPÜLET, utcai helyiség.

Villany- és vízvezetékszerelő,
bádogos, lakatos, műszerész
és bronzműves.

Irógép, gramofon, kerékpár és
National Cassa javító. Elektrotechnikai
cikkek, 1/2 Wattos Wolfram szálás
Tungstram-égők állandóan raktáron.

Fésűk

tartós, finom anyagból.

Bontó-, sűrű-, still-fésűk,
hajtűk, hajcsattok, oldal- és
kontyfésűk, kefék, bőrárak,
pipere és toilete szükségle-
tek legjobb beszerzési helye

Fésű- és díszműáruház
Saspassage 42.

Nebelthau A. utóda Szabó J.

Javítások eszközöltetnek.

IZSÁK LIDIA

**Elsőrendű
fűzőszalon**

NAGYVÁRAD,
Nagy Sándor-u. 1.

Parkszálloda épületében

interurbán telefon:
11-53 szám.

A Szigligeti-színház mű-
vésznőinek egyedüli fűző
szállítója. — Tiszításo-
kat és átalakításokat
elvégeztünk. Fűzők mér-
ték után a legrövidebb
idő alatt elkészítetnek.

**Betűszedő tanulóknak fiu és
berakó tanulóknak leány**
fizetéssel felvétetik

a Szent László-nyomda
részv.-társaságnál.

**Polgári Takarékpénztár
Részvénytársaság**

Nagyvárad, Kossuth Lajos-utca 6.

Előnyös összeköttetéseink folytán abban
a kellemes helyzetben vagyunk, hogy
annuitásos és kamatozó
jelzálogkölcsonőket
ugy földekre mint városi bérházakra
15-65 évi időtartamra a legelőnyö-
sebb kamattétel mellett

minden árfolyam levo-
nás nélkül

kézpénzben folyósítunk.

Polgári Takarékpénztár
Részvénytársaság
Nagy-Várad.

DAJKOVITS
fényképész

kedvezményes árait

(6 lap 12 kor.)

az első áldozókra tekintettel
megtartja áldozócsütörtökig.

ÉRTESÍTÉS!!

Van szerencsém az igen tisztelt meg-
rendelőimet és ismerőseimet értesíteni,
hogy 25 hónapi katonai szolgálatomból
végleg haza bocsátottak és így műhelyem
vezetését átvettem, ahol ugy uri, mint
egyenruha készítését a legszebb kivitel-
ben készítem jutányos áron. Kérem a
nagyközönség és tisztelt megrendelőim
szíves pártfogását. Maradok tisztelettel

Bartus Lajos

uridivat- és egyenruha-szabó,
Nagyvárad, Keskeny-utca 17 sz.

Felső kereskedelmi és polgári iskolai
magánvizsgákra előkészít
felelősséggel a Donát-féle
ker. magántanfolyam.

Minden hónapban kez-
dődik új ker. tanfolyam
hölgyek részére

gyors- és gépirásra, ker. számtanra,
könyvvitelre.

Beöthy Ödön-u. 30.

Telefon 1000.

VAS
és rézágak,

afrik és lószőrmatracok,
amerikai és sodrony-
ágybetétek: össze-
hajtós ágak eredeti
gyári áron kaphatók

Tátray Sándor

r.-t.-nál Körös-utca 11.

Telefon-szám: 558.

TÖRLESZTÉSES KÖLCSÖNÖKET

legelőnyösebb feltételek mellett nyújt
földbirtokra és nagyváradai házakra az
Egyesült Bank és Takarékpénztár r.-t.
Nagyvárad.